

SOC ASSURBANIPAL

REI DEL MÓN, REI D'ASSÍRIA

En col·laboració amb

The British
Museum

CaixaForum
 Fundació "la Caixa"

Aquest document inclou els textos de l'exposició.
Està escrit segons les pautes de Lectura Fàcil
per facilitar-ne la comprensió.

Textos: The British Museum

Fotografies: © The Trustees of the British Museum (2026)

Adaptació a Lectura Fàcil: Gemma Pimenta i Elisabet Serra
(Associació Lectura Fàcil)

Validació: equip validador de +Tu Fundació de Suport

Maquetació: Carme Guiral

Sumari

Introducció	5
Nínive, una ciutat sense rival	9
Jardins d'esbarjo	14
El rei erudit	17
L'imperi d'Assurbanipal	22
Conflicte i caiguda	25

Introducció

«Soc Assurbanipal, gran rei, rei poderós, rei del món, rei d'Assíria, rei dels quatre racons del món».

Amb aquestes paraules es presentava el rei Assurbanipal d'Assíria, l'home més poderós de la seva època.

Assíria va ser un **imperi** molt important a l'antiguitat. Es trobava al territori de l'actual Iraq, fa més de 2.600 anys.

Durant uns 300 anys, Assíria va conquerir molts territoris. Així va esdevenir un dels imperis més poderosos de la història.

Assurbanipal va ser el darrer gran rei de l'Imperi assiri, entre els anys 669 i 631 abans de Crist.

Assurbanipal va ser una persona complexa. D'una banda, va ser un guerrer molt dur. I de l'altra, li agradava molt el coneixement.

Va crear la biblioteca reial de Nínive, la capital d'Assíria. Es considera la primera gran biblioteca de la història.

Un **imperi** és un territori molt gran governat per una autoritat que té molt de poder.

Tenia milers de **tauletes** amb textos científics, administratius i literaris, com el «**poema de Gilgameš**».

A més, Assurbanipal va fer construir grans edificis, amb decoracions riques i luxoses, i jardins impressionants.

Fa uns 150 anys es van excavar les terres on es trobava Assíria.

Es van descobrir moltes restes antigues que ens permeten reconstruir la història.

Aquesta exposició, amb peces del Museu Britànic, mostra la grandesa i les contradiccions d'un rei important del món antic.

Les **tauletes** eren petites plaques de fang on s'escriuen textos a l'Antiguitat, abans que s'inventés el paper. S'hi escrivia amb un punxó o una canya afilada.

El «**poema de Gilgameš**» és un dels textos més antics i famosos de l'Antiguitat.

El caçador heroic

A l'antiguitat, la gent creia que els déus triaven els reis i els donaven poders especials per governar.

En aquest **relleu** veiem Assurbanipal caçant lleons. Aquesta imatge representa que l'emperador és més poderós que les forces de la naturalesa, i que és capaç de dominar-les i governar el món.

Un **relleu** és una figura tallada en pedra que sobresurt una mica.

Rèplica en resina acrílica d'un baix relleu mural,
645-640 a. de C. 1856,0909.46 (CRM.2391)
© The Trustees of the British Museum

El savi erudit

En aquella època, molt poca gent sabia llegir i escriure, i encara menys els reis assiris.

Però Assurbanipal sí que en sabia, i n'estava molt orgullós.

Per això se'l representa amb un estilet lligat al cinturó. L'estilet era una mena d'escuradents acabat en punta. Servia per escriure sobre les tauletes de fang.

Un **erudit** és una persona a qui li agrada aprendre i saber més coses.

Impressió de segell en argila que representa un rei assiri apunyalant un lleó, 715 a. de C., Nínive (Iraq). SM.2276

© The Trustees of the British Museum

Nínive, una ciutat sense rival

Els reis assiris van fer construir grans edificis, molt luxosos i espectaculars.

L'avi d'Assurbanipal va transformar Nínive, la capital d'Assíria, en una ciutat impressionant.

També va construir un palau anomenat «Palau sense rival». Deia que l'havia construït «per fer embadalir tots els pobles».

Al costat de les portes de l'entrada del palau hi havia unes escultures de toros amb ales i amb cap humà.

Assurbanipal i el seu avi creien que aquests toros els protegien dels grans perills.

Al principi, Assurbanipal va governar des del palau del seu avi, però després es va construir el seu propi palau a Nínive.

La família reial

Quan un rei moria, un fill seu heretava el tron.
Però sovint els reis tenien diversos fills
i hi havia lluites per decidir qui seria el pròxim rei.
Fins i tot, de vegades, els fills assassinaven els pares
per poder regnar.

El pare d'Assurbanipal era rei d'Assíria i de Babilònia,
una de les grans ciutats de l'antiguitat.
Quan va morir, va deixar al seu fill petit, Assurbanipal,
el regnat d'Assíria.

I al seu fill gran li va deixar el regnat de Babilònia.
Pensava que així els 2 germans no s'enfrontarien.
Però al final sí que s'hi van enfrontar.

Estela de pedra arenosa vermella amb Assurbanipal portant damunt del cap un cabàs ritual de terra per a la reconstrucció d'Ezida, 668-655 a. de C., temple de Nabu, Borsippa (Iraq). 1880,0617.2

© The Trustees of the British Museum

El palau d'Assurbanipal a Nínive

El palau d'Assurbanipal era molt luxós.
Tenia moltes sales al voltant de patis interiors.
Estava decorat amb relleus, escultures i pintures de colors.
Aquestes obres d'art representaven el poder del regne
i de les victòries.

Les sales més importants del palau
tenien decoracions a les parets.
Al principi, aquestes escenes estaven pintades
amb colors molt forts i cridaners.
Avui gairebé no hi queda pintura.

Guardians màgics

A l'entrada del palau hi havia unes portes enormes i unes grans escultures que representaven guardians màgics.

Assurbanipal pensava que aquestes escultures el protegien de les forces del mal.

Els murals assiris estaven pintats amb colors vius.

Avui encara s'hi conserven petites restes d'alguns colors.

El color també es conserva en altres objectes, com ara rajoles i maons pintats.

Baix relleu mural en guix que representa els déus Sebitti, on totes les figures es representen amb la mà dreta aixecada i subjectant una destal, 645-64 a. de C., palau nord, Nínive (Iraq).

1856,0909.41

© The Trustees of the British Museum

Un palau digne d'un rei

Les decoracions del palau servien per demostrar la riquesa i el poder del rei davant de totes les persones que el visitaven. Eren decoracions molt luxoses, elaborades amb materials molt cars procedents de llocs molt llunyans.

El palau era el lloc on el rei vivia i governava, però també on gaudia del lleure amb els convidats. Per això, hi organitzava jocs i espectacles.

Rajola de paret vidriada, que originàriament formava part d'una escena narrativa representant el rei assiri (possiblement Assurnasirpal II), 875-850 a. de C., palau nord-oest, Nimrud (Iraq). N.1035 © The Trustees of the British Museum

Jardins d'esbarjo

Als reis d'Assíria els agradava tenir horts, jardins i parcs on caçar.

Portaven fins als palaus plantes i animals salvatges des de llocs llunyans.

Assurbanipal organitzava espectacles de caça als parcs.

Caçava lleons davant dels convidats per demostrar força i poder.

Baix relleu mural en guix que representa parcs amb aqüeductes i canals, 645-640 a. de C., palau nord, Nínive (Iraq). 1856,0909.36 © The Trustees of the British Museum

Els banquets de palau

El rei organitzava grans **banquets** per impressionar els convidats.

Servia els millors vins, olis, mels i fruites, i explicava que venien de llocs llunyans.

Així demostrava que el seu imperi era molt gran i arribava a territoris molt llunyans.

Un **banquet** és un menjar especial que es fa per celebrar una cosa important.

Bol de bronze decorat amb quatre parelles d'esfinxs alades amb cap de falcó, 645-640 a. de C., palau nord-oest, Nínive (Iraq). N.9
© The Trustees of the British Museum

La caça del lleó

Els lleons representaven les forces més salvatges i perilloses de la naturalesa.

Per això, el rei organitzava espectacles en què caçava lleons.

Així demostrava que era molt fort,

i que, per això, els déus l'havien triat per governar.

Baix relleu mural en guix amb un lleó ferit de mort per una fletxa, 645-640 a. de C., palau nord, Nínive (Iraq). 1992,0404.1

© The Trustees of the British Museum

El rei erudit

Assurbanipal sabia llegir,
escriure i resoldre problemes matemàtics.

Li agradava debatre amb els savis
i presumir dels seus coneixements.

Va crear la biblioteca més gran de l'antiguitat,
on va reunir tots els textos escrits de Mesopotàmia,
la terra on hi havia Assíria.

La biblioteca tenia més de 10.000 textos,
gravats en tauletes de fang de molt bona qualitat
i escrits amb una lletra molt acurada.

Format per ser rei

Assurbanipal era el fill petit del rei
i, per tant, al principi no havia de ser rei.
Per això va aprendre a llegir i a escriure,
cosa poc comuna a la seva època.

Però, quan el seu pare va decidir que seria rei d'Assíria,
va rebre una formació molt exigent
per governar el gran Imperi assiri.

També ajudava el pare
i reunia informació sobre aliats i enemics.

Creació de la biblioteca

Assurbanipal va heretar molts textos del seu pare.
Alguns textos els havien escrit **escribes** del seu palau.
Entre ells hi havia savis de Babilònia que eren presoners.
Aquests savis babilònics sabien molt d'**astrologia**
magic and medicine.

Later, Ashurbanipal conquered Babylon
and brought thousands more texts to Nineveh.

At that time, the texts were written on clay tablets
(paper had not yet been invented).

In 612 BC, Nineveh was
destroyed by the enemies of Assyria
and the library burnt down.
But as the texts were written on clay tablets,
many have been preserved.

A l'antiguitat, un **escriba** era una persona que escrivia i copiava textos a mà.

L'**astrologia** estudia la influència de les estrelles i dels planetes sobre les persones.

Interpretar els senyals

Assurbanipal creia en els poders màgics i divins. Per això, quan havia de prendre una decisió important, consultava els **oracles**.

Els oracles eren maneres de comunicar-se amb els déus. La tècnica més comuna era matar una ovella i contemplar-ne els budells: els savis interpretaven la forma dels budells com si fos un missatge diví. Si el missatge era negatiu, feien encanteris màgics per evitar la mala sort.

Un **oracle** serveix per predir el futur o donar consells importants. A l'antiguitat, molts reis consultaven els oracles abans de prendre decisions.

Medicina i màgia

A Assíria, la gent pensava que les malalties les provocaven els dimonis, els mals esperits i altres forces del mal.

Per això, la medicina assíria consistia en pocions, encanteris i objectes màgics.

Els metges eren mags que coneixien conjurs capaços de curar i protegir la gent de les forces del mal.

Mites i èpica

A la biblioteca d'Assurbanipal també hi havia textos sobre mites, llegendes i religió.

Gràcies a les restes de la biblioteca d'Assurbanipal, avui coneixem molts mites i llegendes antics.

Un n'és el «poema de Gilgameš», l'obra més famosa de l'antiguitat.

Una poesia o una narració és **èpica** quan explica els fets d'herois o heroïnes.

Fragments d'argila d'una tauleta del Poema de Gilgamesh procedents de la biblioteca d'Assurbanipal, aprox. 680-630 a. de C., Kuyinjik, Nínive (Iraq). K.913 unit a K.2756a-b © The Trustees of the British Museum

Una segona vida per a la biblioteca

Quan la biblioteca d'Assurbanipal va ser destruïda,
fa uns 2.600 anys,
les restes van quedar ocultes sota terra durant segles.

L'any 1850 (fa uns 170 anys) es va excavar la zona
i van aparèixer restes antigues.

Es van recuperar molts textos, però estan incomplets.
Actualment, especialistes de tot el món
encara investiguen per reconstruir aquests textos
i esbrinar més coses sobre la història d'Assurbanipal.

Encara queda molt per descobrir!

L'imperi d'Assurbanipal

Assíria i el domini del món

Assurbanipal va governar un imperi enorme, que arribava a terres llunyanes on hi havia gent de cultures molt diverses.

Per poder governar un territori tan gran, el rei tenia representants per tot l'imperi. Aquests representants castigaven les persones que es negaven a obeir.

Com que tots els territoris formaven part del mateix imperi, arribaven productes de tot arreu. Per això, l'imperi es va enriquir molt.

Baix relleu mural en guix amb un eunuc, un dels assistents del rei assiri, 710-705 a. de C., Khorsabad (Iraq).1847,0702.4 © The Trustees of the British Museum

A més, molta gent es va desplaçar i se'n va anar a viure a altres llocs de l'imperi. Així es van crear ciutats noves. La barreja de persones de diferents llocs va crear una cultura nova, amb tradicions, llengües i maneres de pensar noves.

El govern de l'imperi

L'Imperi assiri era molt gran. Per això era difícil de governar.

Per connectar tot el territori, es va crear una gran xarxa de camins i carreteres. La comunicació entre llocs llunyans es feia per carta. Les cartes del rei portaven un segell especial, perquè tothom sabés que eren cartes del rei. D'aquesta manera, el rei podia fer arribar les ordres a tot arreu, sense moure's de la capital.

Xarxes de control

El rei dominava tots els territoris de l'imperi: les seves ordres arribaven a tots els pobles i ciutats, cobrava impostos a totes les terres conquerides i portava productes de tot arreu fins a la capital.

A més, el seu exèrcit arribava a tot arreu, i castigava totes les persones que no obeïen les ordres del rei.

Intercanvi internacional

Als reis assiris els agradava decorar els palaus amb objectes de luxe i obres d'art de llocs llunyans.

Algunes imatges, com l'**esfinx**, es van fer molt populars i van aparèixer en diferents llocs.

L'expansió de l'Imperi assiri va fer que molta gent es dedicés a fabricar i vendre objectes de luxe.

Aquesta expansió també va ajudar a l'intercanvi cultural, artístic i tecnològic. Les persones viatjaven pel Mediterrani i el sud-oest d'Àsia, i intercanviaven els seus coneixements amb altres pobles.

Una **esfinx** és una estàtua amb cos de lleó i cap de persona. Representa la força i el poder.

Closca decorada de *Tridachna squamosa*, utilitzada com a contenidor de cosmètics, 800-600 a. de C., Sippar (Iraq). 1882,0918.14352

© The Trustees of the British Museum

Conflicte i caiguda

Assurbanipal en guerra

Durant la primera meitat del regnat d'Assurbanipal, Assíria va créixer i es va fer més poderosa.

A l'oest, va conquerir Egipte.

A l'est, va derrotar amb duresa

el governant rebel d'un regne anomenat Elam.

A la meitat del seu regnat,

hi va haver una gran crisi a Babilònia.

Aquesta crisi va provocar un conflicte llarg i violent entre Assurbanipal i el seu germà, rei de Babilònia.

Elam

Elam va ser una gran potència del món antic.
El regne d'Elam es trobava al sud-oest de l'actual Iran.
Els seus governants s'oposaven a l'expansió d'Assíria
i donaven suport a les rebel·lions contra aquest imperi.

A l'inici del regnat d'Assurbanipal,
Assíria i Elam estaven en pau.
Però tot va canviar quan Elam va envair Babilònia.
Des de llavors, Elam va ser un problema constant per a Assíria.

Baix relleu en guix d'un soldat assiri disposant-se a tallar el cap a un general elamita anomenat Ituni, 645-640 a. de C., palau nord, Nínive (Iraq). 1856,0909.38
© The Trustees of the British Museum

Rivalitat entre germans

Assurbanipal governava Assíria
i el seu germà gran governava Babilònia.

Amb el temps, el germà d'Assurbanipal es va cansar
de les ordres i el control del seu germà,
i es va aliar amb Elam per lluitar contra Assíria.

Quan Assurbanipal ho va descobrir,
va intentar evitar la guerra
parlant directament amb els babilonis.
Però no ho va aconseguir
i van començar els enfrontaments a tota Babilònia.

Assurbanipal va tancar Babilònia i va tancar la població.
Els habitants de Babilònia van patir fam i malalties durant 2 anys.

El conflicte va acabar amb la mort del rei de Babilònia
en un incendi.

Estela de pedra que mostra Assurbanipal
restaurant un santuari a Babilònia.
668-655 a. de C., temple de Marduk, Babilònia (Iraq).
1881,0324.367
© The Trustees of the British Museum

La represàlia

Després de destruir Babilònia,
Assurbanipal va atacar Elam.

Va destruir temples. Va obrir les tombes
dels reis antics per desenterrar-ne els ossos.
Així impediria que els seus esperits descansessin.

Assurbanipal estava furiós amb els reis d'Elam
perquè havien ajudat el seu germà a la rebel·lió.
A més, havien amagat un governador de Babilònia
que l'havia enganyat.

El governador traïdor de Babilònia tenia por
que Assurbanipal el torturés,
i va demanar a la seva guàrdia que el matés.
Va preferir morir abans que patir el càstig.

El destí d'Assurbanipal

No sabem com ni quan va morir Assurbanipal.
El seu regnat va acabar entre els anys 631 i 627 abans de Crist,
però no sabem si ell va morir en aquell moment o si va morir després.

Després del regnat d'Assurbanipal,
van governar Assíria 2 fills seus,
però l'imperi aviat va començar a enfonsar-se.

Una **represàlia** és
una acció per castigar
o venjar-se d'una
persona o d'un grup
de persones per
alguna cosa que han
fet.

L'imperi s'ensorra

L'any 626 abans de Crist,
Babilònia va tornar a declarar la guerra a Assíria
i es va aliar amb altres pobles per destruir l'Imperi assiri.
Aquesta vegada, van guanyar Babilònia i els seus aliats.

Primer van destrossar la ciutat d'Assur,
on hi havia les tombes dels reis assiris.
L'any 612 abans de Crist, van destruir Nínive, la capital.

Cap de marfil d'un plafó de marfil calat,
ennegrit pel foc, 800-600 a. de C.,
palau sud-est, Nimrud (Iraq). N.881
© The Trustees of the British Museum

Redescobriment

Llegenda, descobriment i ressorgiment

La destrucció d'Assíria apareix a la Bíblia, i també als textos antics de Grècia i Roma. Aquests textos diuen que els governants d'Assíria eren mals governants, que tenien molts vicis i que tractaven malament la població.

Durant molts anys, la gent va pensar que això era cert, i tothom creia que Assíria i els seus reis eren malvats.

Però, quan el 1842 es van desenterrar les restes de la ciutat, aquesta imatge va canviar completament.

Avui tothom sap que Assíria va ser un gran imperi amb una de les cultures més importants del món antic.

Rèplica en guix i resina acrílica d'un baix relleu mural que mostra Assurbanipal amb la cara mutilada, 645-635 a. de C. Rèplica de 1856,0909.16 © The Trustees of the British Museum

Preservar el passat de l'Iraq per al futur

Avui dia, el Govern i la població de l'Iraq treballen amb organitzacions de tot el món per protegir i reconstruir-ne el patrimoni.

Aquest patrimoni inclou ciutats històriques, temples, palaus, escultures i textos molt antics.

És un patrimoni molt valuós, però ha patit molts desperfectes després d'anys de conflicte i atacs.

Encara avui es continuen excavant els territoris on va existir Assíria i s'hi continuen trobant restes.

Aquests descobriments ens donen molta informació sobre les civilitzacions antigues.

Aquests descobriments són clau per conèixer el passat de la humanitat.

